

ΝΙΚΟΣ ΚΥΡΙΑΖΗΣ
GUY FÉAUX DE LA CROIX

Ο Τελευταίος Έρωτας

*Στη μητέρα μου,
που είναι πάντα πηγή έμπνευσης
και αγάπης.*

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Γερμανία, Βόννη
Σύγχρονη εποχή, τέλος Απριλίου

Ο καθηγητής Φίλιπ Πλάτνερ έριξε μια ματιά έξω από το παράθυρο του γραφείου του, στο πανεπιστήμιο της Βόννης.

Μια τυπική ανοιξιάτικη ημέρα. Γύρω στους δεκαπέντε βαθμούς, πολύ υγρασία, σύννεφα, βροχή· εκείνη η βροχή της εποχής, όχι δυνατή και καταλυτική όπως κάποιες χειμωνιάτικες, αλλά συνεχής, επίμονη, βασανιστική, σαν να ήταν τα σύννεφα ένα ταβάνι που έσταζε συνέχεια.

Η μετεωρολογική υπηρεσία πάντως είχε προβλέψει για το απόγευμα, προς το τέλος της ημέρας, βελτίωση και λίγη ηλιοφάνεια, κάτι σαν υπόσχεση πως η άνοιξη είχε φτάσει και πραγματικά όχι μόνο σύμφωνα με το ημερολόγιο.

Ο καθηγητής συνέχισε το διάβασμα του κεφαλαίου που του είχε στείλει ηλεκτρονικά η υποψήφια διδάκτωρ του Δώρα φον Νόϋμπεκ.

Αναστέναξε εσωτερικά. Όχι γιατί η διδακτορική δεν ήταν καλή. Η Δώρα ανάλυε τις ιδέες του Πλάτωνα για τον έρωτα, και τις προεκτάσεις τους για τη σύγχρονη κοινωνία, με απόλυτη, ψυχρή λογική. Τούτο το “ψυχρή” ενοχλούσε τον καθηγητή. Γιατί απέδιδε την προσωπικότητα της Δώρας, που δεν αντιστοιχούσε καθόλου στην εμφάνισή της. Ούτε στους μύχιους πόθους του.

Η Δώρα, ήταν γύρω στα είκοσι πέντε, ένα κορίτσι –ή θα έπρεπε να σκεφθεί “γυναίκα;” και ποιά η εννοιολογική διαφορά και χρονολογική υπέρβαση από τον έναν όρο-κατάσταση στον άλλο, αναλογίσθηκε με κάποια φιλοσοφική διάθεση ο Πλάτνερ– που αν δεν την είχε κατακτήσει η φιλοσοφία θα μπορούσε να είχε ακολουθήσει πετυχημένη καριέρα ως τοπ μόντελ.

Είχε πρόσωπο γνήσιας βορινής ομορφιάς, απογόνου Βαλκυριών ή Βίκινγκς, με γραμμές προσώπου

σμιλεμένες από αρχαίο Έλληνα γλύπτη όπως θα φανταζόταν μίαν αμαζόνα: ψηλό μέτωπο, λεπτή, ανασηκωμένη στην άκρη μύτη, σαρκώδη αρμονικά χείλη με αποστολή ηδονικά φιλιά, τοξωτά φρύδια, γαλάζια μάτια, όχι όμως ξεπλυμένα αλλά βαθιά, στο χρώμα του ωκεανού όταν χαμογελά ήρεμος, ή της καλοκαιρινής Μεσογείου, με κάποιες υποψίες γκριζου, σαν να φύλαγε μέσα κρυμμένες τη δυνατότητα οργισμένης θύελλας και θαλασσοταραχής. Τα μαλλιά της ήταν ξανθά, όχι όμως όπως συχνά σε κορίτσια του Βορρά στο χρώμα του θερισμένου σιταριού, αλλά στο χρώμα του χρυσαφιού, ανακατεμένου με αρκετό μπρούντζο. Ατίθασα, με μπούκλες, κατέβαιναν μέχρι τους ώμους της, κυματιστά, και σίγουρα για να τα συνεφέρει θα χρειαζόταν αρκετά λεπτά μάχης κάθε πρωί με χτένες, ίσως και πιστολάκια και άλλα μυστηριώδη σύνεργα καλλωπισμού που χρησιμοποιούν οι γυναίκες.

Αρκετές φορές όμως η Δώρα φαίνεται πως αρνιόταν να χάνει πολύτιμο χρόνο για τέτοιες ασήμαντες λεπτομέρειες, και έφτανε με τα μαλλιά ανακατεμένα σαν μετά από μάχη. Τότε ο Πλάτνερ την έβρισκε ακόμη πιο συναρπαστική, σαν αληθινή αμαζόνα.

Όχι πως της έλειπε η γυναικεία φιλαρέσκεια. Χρησιμοποιούσε κάποιες φορές κραγιόν, μάσκαρα

και σκιές στα μάτια της –όχι πάντα, αλλά κάποια βράδια. Ίσως με το ένστικτο ένιωθε πως η κάπως φυσικά ατημέλητη εμφάνιση της, την έκανε ακόμη πιο ελκυστική.

Η ομοιότητα με αμαζόνα, συνεχιζόταν και στο σώμα της. Είχε σχεδόν δυσανάλογα ψηλά πόδια, με τορνευτές κνήμες –ο καθηγητής το είχε διαπιστώσει τις λίγες φορές που εκείνη φορούσε φούστα– και σφιχτοδεμένους, καλογυμνασμένους μηρούς –ως αμαζόνα έκανε άλλωστε συχνά ιππασία– λεπτή μέση, και ένα στήθος κατάλληλο για άγαλμα Αφροδίτης, στο σωστό μέγεθος, σαν να αφηφούσε τη βαρύτητα. Τα χέρια της κατέληγαν σε λεπτά, μακριά δάχτυλα καλλιτέχνη και το δέρμα της, ακόμη και τον χειμώνα, δεν έπαιρνε ποτέ εκείνο το κάπως αρρωστημένο λευκό του γάλακτος, αλλά παρέμενε στο χρώμα του ώριμου σταριού πριν τον θερισμό, λες και η αφοσίωσή της στην αρχαία ελληνική φιλοσοφία και ιστορία είχε δώσει στο δέρμα της τα χαρακτηριστικά γυναικών της Μεσογείου.

Όχι όμως και στα συναισθήματα... Φαίνεται πως όσο η Φύση την είχε προικίσει σωματικά, τόσο της είχε στερήσει ορισμένα συναισθήματα, όπως το πάθος. Το είχε διαπιστώσει ο ίδιος ο Πλάτνερ, αλλά και οι συμφοιτητές της, που, όπως

είχε ακούσει, την ονόμαζαν “παγόβουνο”. Πολλοί είχαν δοκιμάσει να την κατακτήσουν, χωρίς επιτυχία. Ήταν άγνωστο αν η Δώρα είχε ποτέ ερωτική σχέση.

Ο Πλάτνερ την περίμενε για να συζητήσουν το νέο τμήμα της διατριβής της, όπως συνήθως με ανάμεικτα συναισθήματα: προσμονή και απόρριψη – ίσως αγανάκτηση! Γιατί δεν του ήταν αδιάφορη, όπως δεν ήταν σε κανέναν φυσιολογικό άνδρα.

Ο καθηγητής ήταν γύρω στα σαράντα πέντε αλλά φαινόταν αρκετά χρόνια νεότερος. Τα μαλλιά του, σκούρα καστανά, μόλις είχαν αποκτήσει λίγες φαιές αποχρώσεις –«στο χρώμα του κορμού της ελιάς», αστειευόταν ο ίδιος να λέει– που τον έκαναν, σύμφωνα με τις γνώμες των περισσότερων φοιτητριών, πολύ ελκυστικό.

Γιατί ο Πλάτνερ ήταν αναμφισβήτητα ελκυστικός. Κανονικός στο ύψος και στο σώμα, γυμναζόταν συχνά, άλλοτε τρέξιμο, το καλοκαίρι πολύ κολύμβηση, πάντα γυμναστήριο, με μαύρη ζώνη στο καράτε, με διαπεραστικό βλέμμα στα βαθυκάστανα μάτια του, δεν χρειαζόταν γυαλιά ούτε για μακριά, ούτε για το διάβασμα. Ίσως αν έμενε κανείς μόνο στο παρουσιαστικό, ο Πλάτνερ δεν θα ξεχώριζε από αρκετούς άλλους άνδρες.

Αλλά βέβαια, κανείς από όσους τον γνώριζαν –και περισσότερο, καμμία– δεν έμενε μόνο στην εμφάνιση. Ο Πλάτνερ δεν ήταν καθόλου το στερεότυπο του στρουφνού καθηγητή που ήταν βυθισμένος στα βιβλία και στον κόσμο του, ίσως σε άλλες εποχές, χαμένες τώρα στην εποχή των υπολογιστών, να αναδίδει σκόνη και μούχλα από τους παλιούς τόμους ξεχασμένους σε ράφια βιβλιοθηκών που περίμεναν υπομονετικά το χέρι ενός ειδικού να τους πάρει και να τους ανοίξει.

Ήταν αναμφισβήτητα πολύ καλός στον τομέα του, την κλασική ελληνική φιλοσοφία και ιστορία. Το είχε αποδείξει ήδη με την υφηγεσία του, με τον ασυνήθιστο τίτλο *Πολεμιστές σε Δημοκράτες*, και έναν ομότιτλο άρθρο του στο *American Political Science Review*, που και τα δυο είχαν δημιουργήσει αίσθηση στους κύκλους των ειδικών. Ο Πλάτνερ είχε παρουσιάσει ένα νέο υπόδειγμα για να αναλύσει τη γέννηση της δημοκρατίας, συνδυάζοντας απλά μαθηματικά, δανειζόμενος την έννοια *macro-culture** από τη θεωρία της οργάνωσης, τους μηχανισμούς συντονισμού και συνεργασίας από τη θεωρία των παιγνίων και της οργάνωσης, την έννοια της περιορισμένης ορθολογικότητας του Σάιμον από τη θεωρία της συμπεριφοράς, και στοιχεία πολιτικής

* Πολιτισμικό μακρο-περιβάλλον.

επιστήμης, φιλοσοφίας και οικονομικών. Με όλα αυτά, ανέλυε πως η δημιουργία ενός συγκεκριμένου τύπου πολεμιστή, του βαρυοπλισμένου πεζού οπλίτη, και της νέας τακτικής μάχης, της φάλαγγας, ήταν ένας μηχανισμός συνεργασίας και συντονισμού που με τη σειρά του γέννησε νέες αξίες, οι οποίες μεταφέρθηκαν αργότερα στον τομέα της πολιτικής και έγιναν οι αξίες που πάνω της βασίστηκε η δημοκρατία: ισότητα, ισονομία, ισηγορία, εμπιστοσύνη, ομόνοια, προστασία περιουσιακών δικαιωμάτων. Τέλος, ανέλυε πως η δημιουργία του στόλου τριήρων στην αρχαία Αθήνα εμβάθυνε και σταθεροποίησε τη δημοκρατία.*

Όμως δεν περιοριζόταν στο να είναι μόνο ένας πολύ καλός ερευνητής. Ήταν εξαιρετικός και στη διδασκαλία, γιατί μίλαγε με πάθος, δεν καθόταν ποτέ αλλά τριγυρνούσε στην αίθουσα σαν να αγόρευε στην Πνύκα ή σαν στρατηγός στο πεδίο της μάχης, προσεκτικός να μη χάσει ούτε την παραμικρή λεπτομέρεια των εξελίξεων κάθε φάσης, ρώταγε, προκαλούσε, κρατώντας ζωντανή την προσοχή του ακροατηρίου του. Μερικές φορές οι παραδόσεις του ήταν τόσο έντονες, ώστε στο

* Για τη θεωρία αυτή, δείτε: N. Kyriazis and X. Paparrigopoulos, "The birth of democracy: Values in War and Politics in Classical Greece" στο *Democracy in Theory and Action*, ed. Peter Hermann. Nova Science Publishers, New York, 2011.

τέλος όταν οι φοιτητές του έβγαιναν από την αίθουσα ένιωθαν ζαλισμένοι σαν να είχαν δώσει πραγματική μάχη. Ο Πλάτνερ κατόρθωσε να κάνει τα μαθήματά του της Φιλοσοφίας και της Ιστορίας τόσο ζωντανά –γιατί πάντα τα συνέδεε με το σήμερα– ώστε να κινεί το ενδιαφέρον όλο και περισσότερων φοιτητών, και οι κακές γλώσσες που δεν έλειπαν, μαζί με λίγη ζήλια, που και εκείνη δεν έλειπε, διέδιδαν πως οι φοιτήτριες δεν έρχονταν πλέον μόνο για το περιεχόμενο των διαλέξεων, αλλά για τον ίδιο τον καθηγητή. Ο Πλάτνερ γέμιζε τις αίθουσες, όχι μικρό κατόρθωμα για τα μαθήματά του την εποχή της πρωτοκαθεδρίας των θετικών επιστημών, του διαδικτύου και των υπολογιστών.

Ήταν, όπως έλεγε ο ίδιος, Γερμανός, Ευρωπαίος, Έλληνας, από τις σπουδές και τις έρευνές του, και άνθρωπος του Κόσμου. Μίλαγε άπταιστα αγγλικά και γαλλικά και αρκετά καλά ιταλικά, ισπανικά και νέα ελληνικά, και φυσικά διάβαζε άνετα αρχαία ελληνικά. Αλλά δεν περιοριζόταν μόνο στα καθαρά ακαδημαϊκά του καθήκοντα. Αρθρογραφούσε ευκαιριακά σε μεγάλες εφημερίδες και είχε γράψει ένα βιβλίο για το ευρύ κοινό, *Η δημιουργία και η καθημερινή ζωή στην αρχαία αθηναϊκή δημοκρατία*, που είχε μεταφραστεί σε

πέντε γλώσσες, με μεγάλη εμπορική επιτυχία και είχε φέρει μερικές χιλιάδες ευρώ στον λογαριασμό του, ευπρόσδεκτα, όχι όμως και απαραίτητα, γιατί ο Πλάτνερ δεν ζούσε μόνο από τον μισθό του καθηγητή και τα συγγραφικά δικαιώματα. Είχε κληρονομήσει μια όχι ευκαταφρόνητη περιουσία και από αυτά τα έσοδα απολάμβανε τα ωραία της ζωής, σε έναν βαθμό που ήταν πάνω από τις δυνατότητες ενός καθηγητή: όχι υπερβολές, εκτός από την αδυναμία του, μια λευκή Πόρσε, μακρύτερες από τις συνήθειες διακοπές σε καλά ξενοδοχεία –σε συνδυασμό μερικές φορές με έρευνα– και κάποια δώρα, από αυτά που εκτιμούν οι γυναίκες, στις διάφορες φίλες του. Γιατί ο Πλάτνερ παρέμενε ανύπαντρος, τόσο γιατί εκτιμούσε την ανεξαρτησία του, αλλά και γιατί έχοντας μεγάλη επιλογή σε γυναίκες, προτιμούσε ακόμη να μη δεσμευθεί μόνιμα με καμιά.

Γνώριζε από μουσική, λογοτεχνία, ζωγραφική, είχε χιούμορ, και περιποιόταν τις γυναίκες κάνοντάς τες να νιώθουν μοναδικές, για όσο διάστημα ήταν μαζί του, συνήθως όχι ιδιαίτερα μακρό. Κατόρθωνε ωστόσο κάτι δύσκολο: διατηρούσε φιλικές σχέσεις με τις περισσότερες πρώην ερωμένες του.

Ο Πλάτνερ είχε τη δικαιολογημένη φήμη καρδιοκατακτητή. Η φήμη του τον βοηθούσε να

παραμένει καρδιοκατακτητής, κάτι σαν “αυτοεπιβεβαιούμενη προφητεία”, όπως έλεγαν στα οικονομικά. Πολλές φοιτήτριες επιζητούσαν μια σχέση μαζί του, περίεργες, ως σύγχρονα κορίτσια, να επιβεβαιώσουν τη φήμη του και να καυχηθούν μετά πως τις διάλεξε και να διηγηθούν την εμπειρία τους στις φίλες τους. Έστω και σύντομη εμπειρία, ευχάριστη, όσο κρατούσε και “*no hard feelings*” μετά.

Ο Πλάτνερ όμως ήθελε πολύ, όπως κάθε κανονικός άνδρας να κατακτήσει τη Δώρα. Αλλά εδώ και έξι μήνες, που είχε ξεκινήσει τη διατριβή της μαζί του, παρά τα υπονοούμενα και τα ανοίγματα του, η σχέση τους παρέμενε τυπική και συναισθηματικά εκεί απ’ όπου είχε ξεκινήσει, δηλαδή στο μηδέν. Ο καθηγητής θεωρούσε πως ως άνδρας θιγόταν το φιλότιμό του, και συνέχιζε στις προσπάθειές του, ευγενικά και διακριτικά πάντα, αλλά και επίμονα.

Άκουσε το χτύπημα στην πόρτα.

– Περάστε, είπε.

Φάνηκε η Δώρα και αφού χαιρετίστηκαν, της έδειξε το συνηθισμένο κάθισμα δίπλα στο γραφείο του, για να καθίσει. Άλλη μια τυπικότητα από μέρους της, δείγμα σεβασμού φοιτήτριας –έστω και διδακτορικής– προς τον καθηγητή, που

τον εκνεύριζε. Η Δώρα δεν καθόταν ποτέ πριν της το υποδείξει.

– Διάβασα το κεφάλαιο που μου στείλατε, της είπε, κοιτώντας την.

Όπως πάντα, ήταν όμορφη και ελκυστική. Σήμερα φορούσε τζην, ένα ελαφρύ πουλόβερ που τόνιζε το στήθος παρ' όλο που ήταν κλειστό μέχρι τον λαιμό, είχε ελαφρύ μακιγιάζ, και τα μαλλιά της είχαν κερδίσει τη μάχη με τη χτένα.

– Η βασιική σας θέση είναι πολύ ενδιαφέρουσα. Σχεδόν προκλητική επιστημονικά –όπως είσαι και εσύ, πρόσθεσε νοερά– το ότι όλο το φιλοσοφικό οικοδόμημα του Πλάτωνα βασίζεται στην προσωπική του εμπειρία, που το συνοψίζετε στην έννοια της απογοήτευσης. Και ως προς τα πολιτικά πιστεύω του, τα πράγματα είναι αρκετά σαφή και γνωστά. Η αποστροφή του για το δημοκρατικό πολίτευμα της Αθήνας οφείλεται στο ότι δεν συγχώρεσε ποτέ στους Αθηναίους δημοκράτες και δεν ξεπέρασε ποτέ ο ίδιος το πλήγμα της καταδίκης σε θάνατο του δασκάλου του, του Σωκράτη. Αυτά είναι νομίζω επαρκώς τεκμηριωμένα. Μετά όμως κάνετε τον, θα ξαναχρησιμοποιήσω την ίδια λέξη, τον προκλητικό παραλληλισμό, πως και η θεωρία του για τον έρωτα, που οι μεταγενέστεροι τον έκαναν πασίγνωστο ως “πλατωνικό”, οφείλεται

σε ερωτική απογοήτευση, που τον οδήγησε στην απόρριψη του σαρκικού έρωτα και στην υποκατάστασή του με ένα υψηλότερο ιδεώδες, που απορρέει από τον κόσμο των ιδεών. Σωστά; Συνοφίζω ορθά τη βασική σας θέση;

– Ακριβώς, *Herr Professor*.*

– Μπορείτε να με ονομάζετε Φίλιπ. Σας θεωρώ συνεργάτη, ως υποψηφία διδάκτορα, όχι απλή φοιτήτρια, έκανε άλλη μια προσπάθεια ο Πλάτων, να μεταφέρει τη σχέση τους από το τυπικό «κύριε καθηγητή» στο οικείο «Φίλιπ».

– Το πρόβλημα όμως είναι εδώ πως δεν έχουμε το παραμικρό στοιχείο που να το αποδεικνύει. Έτσι δεν είναι; Γνωρίζουμε αρκετά για την πολιτική ζωή του Πλάτωνα, για τις απόπειρές του να εφαρμόσει το πολίτευμά του στις Συρακούσες του Διονυσίου, το ότι πουλήθηκε δούλος, ότι τον εξαγόρασαν οι φίλοι του, την Ακαδημία στην Αθήνα και όλα τα σχετικά. Τίποτε όμως για την προσωπική του συναισθηματική ζωή.

– Εκτός του ότι δεν παντρεύτηκε ποτέ.

– Σύμφωνοι. Είναι όμως αρκετό στοιχείο; Και για άλλους Αθηναίους και όχι μόνο, γνωρίζουμε λίγα για την προσωπική τους ζωή.

– Θα το ερευνήσω, κύριε καθηγητή. Δεν είμαι τόσο βέβαιη όμως. Για πολλούς γνωρίζουμε τα

* Κύριε καθηγητή.

ονόματα των συζύγων τους, αλλά μερικές φορές και των ερωμένων τους. Ασπασία, Νέαιρα... Μήπως η απογοήτευση του Πλάτωνα έχει ρίζες και στην αποτυχημένη οικογενειακή ζωή του προτύπου του, του Σωκράτη; Μήπως η πρώτη ρίζα απογοήτευσης ονομάζεται “Ξανθίππη”; χαμογέλασε η Δώρα.

Όπως χαμογελούσε, την εύρισκε ακόμη πιο γοητευτική. Και εκτιμούσε τη λογική της, γοργή και κοφτερή σαν ξυράφι, που απαντούσε σχεδόν αμέσως σε κάθε παρατήρηση ή σχόλιο.

– Ίσως, χαμογέλασε ο Πλάτνερ. Ίσως πίσω από κάθε δημιουργική απογοήτευση υπάρχει μια γυναίκα.

– Μου επιτρέπετε να χρησιμοποιήσω την έκφραση; Είναι ιδιαίτερα πετυχημένη. Φυσικά με αναφορά σ’ εσάς.

– Φυσικά, απάντησε. Όμως επιμένω, χρειάζεσθε στοιχεία για να υποστηρίξετε αυτή τη θέση.

– Βέβαια, απάντησε η Δώρα. Αυτό θα είναι το αντικείμενο της υπόλοιπης διατριβής, αν συμφωνείτε.

– Εσείς αποφασίζετε. Ο διδάκτωρ είναι κύριος της έρευνάς του. Εγώ είμαι σύμβουλος και κριτής, αλλά το βάρος της έρευνας είναι δικό σας. Και οι επιλογές επίσης. Συνεχίστε λοιπόν και καλή τύχη.

– Ευχαριστώ. Νομίζω πως για την ώρα δεν έχω κάτι άλλο να σας ρωτήσω.

Η Δώρα σηκώθηκε για να φύγει και ο Πλάτνερ, πάντα ιπποτικός, σηκώθηκε και εκείνος για να τη συνοδεύσει μέχρι την πόρτα του γραφείου του.

Καθώς τη χαιρετούσε, της είπε περισσότερο ως αστείο:

– Αλήθεια, τί θα γίνει αν η έρευνά σας ανατρέψει τα αρχικά σας πιστεύω; Αν τελικά ανακαλύψετε έναν Πλάτωνα διαφορετικό από εκείνον που όλοι γνωρίζουμε;

– Θα ήταν μια μεγάλη ανατροπή, χαμογέλασε η Δώρα, κάνοντας δυο λακκάκια να φανούν στα μάγουλά της, μαζί με τα μαργαριταρένια δόντια της. Τόσο μεγάλη που θα άλλαζε την κοσμοθεωρία μου!

